

Prameny k dějinám studené války

UHV/D0029

Mgr. Vít Němec

Email: F180335@fpf.slu.cz

Cíl předmětu

- Rozvíjet cyklus přednášek ze světových nejnovějších dějin
- Rozvíjet téma formou samostatně vypracovaných referátů (témata k prohloubení základních znalostí z přednášek, rozvíjet méně exponované problémy)
- Diskuse nad referáty
- Rozbor pramenů důležitých pro danou problematiku
- Práce s dobovým tiskem (prameny)

Požadavky

1. Povinná účast, 1x absence, 2x= potvrzení od lékaře
2. Aktivita na semináři, diskuse
3. Vypracování referátu na dané téma
4. Příprava na hodiny
5. Průběžný kontrolní test znalostí
6. Vypracování semestrální práce
 - Min. 12 normostran
 - Bibliografie
 - Zahrnout dobové prameny: tisk, rozhlas, filmy...
 - Řádná citace použitých pramenů a literatury
 - Citace dle Slezské univerzity v Opavě!

Osnova

1. Co je studená válka? (Pojem, charakteristika, periodizace)
2. W. Churchill: Projev ve Fultonu a jeho ohlas v českém dobovém tisku
3. G. Kennan: Tzv. dlouhý telegram
4. J. V. Stalin: Projev k volbám do Nejvyššího sovětu v únoru 1946
5. A. A. Ždanov: O mezinárodní situaci (Projev na zasedání Informbyra v září 1947)
6. Protijugoslávské rezoluce 1948 a 1949
7. Severoatlantická smlouva z dubna 1949
8. Vojenská porada v Moskvě v lednu 1951 - mýtus a skutečnost
9. Návrh SSSR na neutralizaci Německa z března 1952
10. Suezská krize na pozadí blokového soupeření
11. Usnesení Nejvyššího sovětu SSSR o výsledcích cesty N. Chruščova a N. Bulganina do Barmy, Afghánistánu a Indie v roce 1955
12. Nóta vlády SSSR vládám USA, GB a FR o berlínské otázce z listopadu 1958 + Nóta vlády SSSR na uzavření mírové smlouvy s Německem z ledna 1959

13. Role OSN v poválečném světě a její podíl na řešení mezinárodních krizí
14. Schůzka J. F. Kennedy - N. S. Chruščov ve Vídni na jaře 1961
15. Založení, činnost a zánik Informačního byra (1947-1956)
16. Čínsko-sovětská roztržka: příčiny a důsledky
17. Smlouvy SALT 1 a ABM (1972) jako mezník v jaderném zbrojení
18. Snahy o odzbrojení (50. - 80. léta)
19. Mírové hnutí (40. - 80. léta)
20. Ohlas korejské války v českém tisku (1950-1953)
21. Zahraničně politická koncepce Charlese de Gaulla v letech 1958-1969
22. Sovětská zahraniční politika 1964-1983 a tzv. Brežněvova doktrína
23. Henry Kissinger a hlavní rysy jeho zahraničně politická koncepce
24. Válka v Indočíně na stránkách českého tisku
25. Dekolonizace v 50. a 60. letech na stránkách českého tisku

Doporučená literatura

- BERGHE, Y. Vanden. *Velké nedorozumění. Dějiny studené války (1917-1990). Praha 1996.*
- DURMAN, K. *Popely ještě žhavé: velká politika 1938-1991). Světová válka a nukleární mír I. Praha 2004.*
- DRULÁK, P. *Metafory studené války. Interpretace politického fenoménu. Praha, 2009.*
- EICHLER, Jan. *Od Hirošimy po Bělehrad. Praha, 2015.*
- KENDALLOVÁ, Bridget. *Studená válka. Nový pohled na konflikt mezi Západem a Východem. Praha, 2018.*
- LUŇÁK, P. *Západ. Spojené státy a Západní Evropa ve studené válce. Praha, Libri 1997.*
- NÁLEVKA, V. *Světová politika ve 20. století I., II. Praha 2000.*
- VYKOUKAL, J. - LITERA, B. - TEJCHMAN, M. *Východ. Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944-1989. Praha, Libri 2000.*

Heuristika

- Heuriskein = najít, objevit
- Metoda hledání pramenů
- 1. etapa postupu badatele
- Nauka poskytující informace o pramenech a jejich nalezištích
- Shromáždění pramenů a literatury ke zvolenému tématu

Pracovní postup hledání pramenů

- 1) Zjistit co již bylo k tématu publikováno a jaká je současná úroveň řešení problému
- 2) Zjistit jaké názory jsou na zvolené téma publikovány
- 3) Prostudovat vědecký aparát publikované literatury a seznámit se s další dostupnou literaturou k tématu

Bibliografie a její citace

- **Bibliografie (bibliography)** je seznam literatury, která se problémem zabývá, jedná se tedy o širší pojem
- **Literatura / použitá literatura (reference list)** obsahuje soupis bibliografických citací pouze literatury, kterou jsme ve své práci citovali

- **Pramen = zdroj**
- **Pramen:** primární zdroj informací jakékoliv práce
- **Literatura:** produkt zájmu o historický proces
- **Abecední řazení!**

- **Edice pramenů**

Citace - Citační úzus

Citace.com

- <https://www.citace.com/>
- aktuální verze normy ČSN ISO 690.

Pokyny pro autory příspěvků do časopisu

Např. dle

- **Historie a vojenství (VHÚ)**
- **Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis**

Citace dle Slezské univerzity v Opavě

- **Směrnice děkana č. 4/2018 - Slezská univerzita**
- <https://www.slu.cz/file/cul/dacee678-4136-4d3a-8b4f-c77aadeffa039>
- Příklad viz další snímek

Seznam použitých pramenů a literatury

- 1.) Primární literatura (primární informační prameny):**
 - přinášejí původní informace, zprávy o nějaké události nebo časovém období, které vznikly během události nebo v určitém časovém období

- 2.) Sekundární literatura (sekundární informační prameny):**
 - informují o existenci primárních pramenů a odkazují na ně

- 3.) Internetové zdroje:**

- 4.) Obrazová příloha: Ilustrace, mapy...**

Periodika

Databáze novin a časopisů(1918–1989)

- [http://www.dvacatestoleti.eu/data/files/Databaze_novin_a_casopis%C5%AF_\(1918_-_1989\).pdf](http://www.dvacatestoleti.eu/data/files/Databaze_novin_a_casopis%C5%AF_(1918_-_1989).pdf)

Oficiální periodika (1948-1989)

- <http://www.csds.cz/cs/g6/4975-DS.html>
- [Rudé právo](#)
- Kompletní čísla deníku z let 1950-1989. Noviny byly ústředním tiskovým orgánem Komunistické strany Československa a hrály důležitou roli v propagandě režimu.
- Digitalizované periodikum na webu [Ústavu pro českou literaturu AV ČR](#)
- [Literární listy](#)
- Týdeník Svazu čs. spisovatelů vycházející od března do srpna 1968. Reagoval na uvolňující se politické ovzduší pražského jara.
- Digitalizované periodikum na webu [Ústavu pro českou literaturu AV ČR](#)

- [Literární noviny \(I\)](#)
- Nakladatelský časopis vycházející v letech 1927-1941 a 1946-1951. V posledních dvou ročnících se zrcadlí dobový příklon k propagandistickému pojetí literatury a umění.
- Digitalizované periodikum na webu [Ústavu pro českou literaturu AV ČR](#)
- [Literární noviny \(II\)](#)
- Týdeník Svazu československých spisovatelů, který vznikl po reorganizaci kulturního tisku na počátku 50. let. Vyházel v letech 1952-1967.
- Digitalizované periodikum na webu [Ústavu pro českou literaturu AV ČR](#)
- [Literární noviny \(III\)](#)
- Týdeník vydávaný Čs. ústředím knižní kultury poté, kdy byly [Literární noviny](#) (1952-67) rozhodnutím ÚV KSČ z 26. 9. 1967 odňaty Svazu čs. spisovatelů a převedeny pod řízení ministerstva kultury a informací.
- Digitalizované periodikum na webu [Ústavu pro českou literaturu AV ČR](#)
- [Student](#)
- 4. ročník týdeníku Student, 34 čísel, jež vyšla od ledna do 21. srpna 1968, a pět zvláštních vydání z prvních sedmi dnů okupace, jimiž redakce ukončila vydávání časopisu.
- Digitalizované periodikum na webu [ČSDS](#)

Noviny a časopisy z roku 1968

- Práce
- Svobodné slovo
- Mladá fronta
- Zemědělské noviny
- Večerní Praha
- Nová svoboda
- Moravskoslezský večerník
- Hlas Ostravy
- Svobodné Opavsko
- Svobodné Valašsko
- Spojené deníky
- Mladý svět
- Svět v obrazech

<http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/soubor-vybranych-stranek-novin-a-casopisu-z-roku-1968/>